

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 459/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť mesta Z., zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Cimrákom, Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co/337/2012 z 30. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mesta Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2014 doručená faxom (24. apríla 2014 poštou) sťažnosť mesta Z. (ďalej len „sťažovateľ“, resp. „odporca“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co/337/2012 z 30. januára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je odporcom v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vedenom na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 18/2002 na návrh štyroch navrhovateľov (1. V. J. a spol.). Okresný súd (v poradí druhým) rozsudkom z 11. januára 2012 určil, že nehnuteľnosti tvoriace predmet sporu patria do podielového spoluvlastníctva navrhovateľov. Súčasne rozhodol o trovách konania. Prvostupňový rozsudok napadli odvolaním navrhovateľ v 1. rade (v časti trov konania) a sťažovateľ (vo veci samej). Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa „vo veci samej“ a zrušil „v časti náhrady trov konania“ a vec v tejto časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Podľa názoru sťažovateľa „*Krajský súd... sa v rozsudku sp. zn. 9 Co/337/2012-466 zo dňa 30. 1. 2014 nevysporiadal s podstatnými skutkovými okolnosťami a vec v konečnom dôsledku nesprávne právne posúdil, následkom čoho je toto rozhodnutie arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné.*“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv namietaným rozsudkom (bod 1), zrušil tento rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Navrhol priznať mu trovy konania „v sume 340,90 €“.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažovateľovej sťažnosti je namietané porušenie označených práv zaručených ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 9 Co/337/2012 z 30. januára 2014.

II.A

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

8. Sťažovateľ predovšetkým namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

10. Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v postupe krajského súdu v odvolacom konaní v zásade z dôvodov uvedených v bode 3.

11. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

12. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená

právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 9 Co/337/2012 z 30. januára 2014 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy (resp. dohovoru).

13. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov a na tomto základe vyvedených právnych záverov. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol:

«Krajský súd... ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP a po doplnení dokazovania vyžiadaním správy z Okresného úradu Zlaté Moravce, katastrálny odbor a poučení účastníkov podľa § 213 ods. 2 OSP dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdiť.

Navrhovatelia sa podaným návrhom domáhali určenia, že kúpna zmluva M 60/4, uzavretá dňa 23. 01. 1990 medzi navrhovateľmi v 1. až 3. rade ako predávajúcimi a medzi Československým štátom, zast. Stavoinvesta. IIO Bratislava, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v... a zapísané v LV... je neplatná. V priebehu konania návrh zmenili a domáhali sa určenia, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v obci..., a... a vedené na Katastrálnom úrade v Nitre, Správa katastra Zlaté Moravce na LV... patria do podielového spoluvlastníctva.... v podiele 1/3-ina, ... v podiele 1/3-ina a do dedičstva po poručiťovi... v podiele 1/3-ina. Súd uznesením zmenu návrhu pripustil.

Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Súd prvého stupňa sa v konaní správne v prvom rade zaoberal otázkou, či navrhovatelia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, ktorého existenciu naliehavého právneho záujmu musí v konaní preukázať žalobca a ktorý musí existovať v čase, kedy bol rozsudok súdu vyhlásený. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bráni zaoberať sa s vecou v jej merite. Vo všeobecnosti platí, že

naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo, kde by bez tohto určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým. Odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že navrhovatelia na požadovanom určení majú naliehavý právny záujem, pretože určenie existencie práva alebo právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide, priaznivo ovplyvní právne postavenie navrhovateľov voči odporcovi a len takýmto určovacím petitom môže dôjsť k zmene zápisu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam.

Podľa § 868 Občianskeho zákonníka, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992, vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 01. 01. 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd ne použil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Keďže kúpna zmluva M 60/4 bola uzavretá dňa 23. 01. 1990, vznik právnych vzťahov z tejto zmluvy je potrebné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia tejto zmluvy. Ak potom súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku citoval ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka účinného od 01. 01. 1992, vec nesprávne právne posúdil.

Podľa § 34 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy...

Podľa § 37 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy...

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči záujmom spoločnosti.

Podľa § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy...

Podľa § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy...

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností v evidencii nehnuteľností sa vyznačujú všetky nehnuteľnosti s uvedením druhov pozemkov (kultúr),

výmer a spôsobu užívania; ďalej vlastnícke vzťahy, správa národného majetku, právo trvalého užívania národného majetku, právo osobného užívania pozemkov, obmedzenie vlastníckych práv a iné skutočnosti týkajúce sa nehnuteľností potrebné pre národné hospodárstvo.

Podľa § 6 zák. č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností údaje evidencie nehnuteľností sú záväzné pre plánovanie a riadenie poľnohospodárskej výroby, pre výkazníctvo a štatistiku o poľnohospodárskom pôdnom fonde a lesnom fonde, pre prehľady nehnuteľností vedené socialistickými organizáciami a sú aj podkladom pre spisovanie zmlúv a iných listín o nehnuteľnostiach.

Podľa § 6 ods. 2 vyhl. Ústrednej správy geodézie a kartografie č. 23/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zák. č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností všetky nehnuteľnosti musia byť uvedené v listine podľa obcí a katastrálnych území a parcelných čísel vedených v evidencii nehnuteľností. Ak je listinou prevádzaná reálne oddelená časť nehnuteľnosti, musí sa predložiť aj geometrický plán, na ktorom je vyznačené oddelenie príslušnej časti a udať jej výmera. Ak sa listinou zriaďuje vecné bremeno, ktoré sa vzťahuje len na časť pozemku, táto časť sa vyznačí na geometrickom pláne alebo na kópii z pozemkovej mapy; geometrický plán alebo kópia z pozemkovej mapy sa pripoja k listine.

Podľa § 8 citovanej vyhlášky záväznými údajmi evidencie nehnuteľností sú parcelné čísla nehnuteľností, výmery a druhy pozemkov (kultúry), výmery pôdohospodárskach závodov (sektorov), výmery územných správnych jednotiek (obcí, okresov, krajov, štátu) a hospodárske plochy obcí, okresov a krajov.

V citovanom ustanovení § 37 Občianskeho zákonníka sú stanovené niektoré základné náležitosti, ktoré musí vykazovať vôľa a jej prejav, aby išlo o platný právny úkon. Podľa tohto ustanovenia musí byť právny úkon urobený: a) slobodne, b) vážne, c) určite, d) zrozumiteľne. Pokiaľ to tak nie je a právny úkon niektoré z týchto zákonných náležitostí nespĺňa (nie je rozhodujúce, či ide o vadu vôle alebo o vadu prejavu), právny úkon síce vznikol a existuje, avšak je neplatný. Vo všetkých týchto prípadoch ide o absolútnu neplatnosť. Absolútna neplatnosť právneho úkonu pôsobí s ohľadom na to, že je zároveň stanovená vo verejnom záujme priamo zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc), ako aj bez ohľadu na to, či sa niekto tejto neplatnosti dovolal. Preto právne účinky, t. j. subjektívne občianske práva a občianskoprávne povinnosti z takto absolútno neplatného

právneho úkonu nevzniknú. Účinky právneho úkonu sa posudzujú v čase, kedy došlo k prejavu vôle konajúceho a následné zmeny sú možné len zákonným spôsobom, nie však zmenou výkladu prejavu vôle.

Ak ide o právny úkon, pre ktorý je stanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma (tak je tomu u zmlúv o prevodoch nehnuteľností), musí určitosť obsahu prejavu vôle vyplývať z textu listiny, na ktorej je tento prejav vôle zaznamenaný... pre posúdenie určitosti zmluvy o prevode nehnuteľností je významný iba ten prejav vôle, ktorý bol vyjadrený v písomnej forme a nie je podstatné, že účastníkom právneho vzťahu je zřejmé, čo je predmetom právneho úkonu, ak to nemôžu objektívne zistiť z jeho písomného vyjadrenia i osoby, ktoré účastníkmi tohto právneho vzťahu nie sú. Ak je písomná zmluva o prevode nehnuteľností objektívne neurčitá, je neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka i v prípade, ak účastníkom bolo zřejmé, ktoré nehnuteľnosti sú predmetom prevodu... (rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Cdo 1126/2006).

Právny úkon je neurčitý, a teda neplatný vtedy, ak je vyjadrený prejav vôle síce po jazykovej stránke zrozumiteľný, avšak nejednoznačný a tým neurčitý zostáva jeho vecný obsah, pričom neurčitosť tohto obsahu nemožno odstrániť a preklenúť ani s použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak ide o právny úkon, pre ktorý je stanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť obsahu prejavu vôle vyplývať zo samotného textu listiny, na ktorom je prejav vôle zaznamenaný (rozhodnutie NS SR 4Cdo 119/2011).

Podľa konštantnej judikatúry pre oblasť právnych úkonov týkajúcich sa vecných práv k nehnuteľnostiam prevažuje všeobecný záujem na určitosti vlastníckych práv, ktoré pôsobia absolútne („proti všetkým“), nad záujmom účastníkov právneho úkonu na rešpektovaní ich vôle. Preto musí byť individualizácia nehnuteľností v obligatórne písomnom právnom úkone týkajúcom sa jeho prevodu vykonaná natoľko určitým spôsobom, aby bolo i tretím osobám nepochybne zřejmé, ktoré nehnuteľnosti sú predmetom právneho úkonu (vid' napr. rozsudok zo dňa 16. novembra 2001 sp. zn. 22 Cdo 1236/2001, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu č. C 837). Aj pri takomto prístupe, ktorý uprednostňuje výklad pripúšťajúci platnosť právneho úkonu pred jeho neplatnosťou a snaží sa viazať na skutočnú vôľu účastníkov zamýšľané právne dôsledky, je treba brať do úvahy „absolútne pôsobenie vlastníckeho práva, vyjadrené tiež v požiadavke na určitosť právnych

úkonov, týkajúcich sa vecných práv. Preto je v týchto prípadoch kladený dôraz na to, že právne významná je len tá vôľa, ktorá mohla byť tretím osobám z písomnej zmluvy poznateľná. V takom prípade nie je významná tá vôľa, ktorú by bolo možné zistiť až objasnením skutkových okolností, za ktorých bol právny úkon urobený a nevyplývajú priamo z písomnej zmluvy (rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 555/2008).

Odvolací súd, po preskúmaní veci na nariadenom odvolacom pojednávaní, dospel k záveru, že aj keď súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nesprávne citoval ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, jeho záver o neplatnosti predmetnej zmluvy M 60/4 z dôvodu jej neurčitosti je správny, pretože nehnuteľnosti, ktoré majú byť predmetom prevodu, nie sú označené v súlade s požiadavkami § 2 ods. 1 zák. č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností a § 6 ods. 2 vyhl. Ústrednej správy geodézie a kartografie č. 23/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zák. č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností. Označenie nehnuteľností v zmluve je nejednoznačné, pričom, keďže ide o právny úkon, pre ktorý je stanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť obsahu prejavu vôle vyplývať zo samotného textu listiny, na ktorom je prejav vôle zaznamenaný. Aj keď neurčitosť obsahu možno za určitých podmienok preklenúť s použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka), právne významná je len tá vôľa, ktorá mohla byť tretím osobám z písomnej zmluvy poznateľná. V danej veci je však predmet prevodu označený iba listom vlastníctva, parcelnými číslami nehnuteľností a súčtom ich celkovej výmery bez uvedenia stavieb, hoci tieto na liste vlastníctva v tom čase vyznačené boli. Cena predmetu prevodu nekorešponduje s bodom I. zmluvy, keď z tohto bodu by sa mohlo javiť, že predmetom prevodu sú aj stavby (dom, garáž, drobné stavby), avšak ani tieto nie sú riadne špecifikované. Uvedený je len dom, bez označenia súp. č., hoci podľa LV... sú na predmetných parcelách vyznačené dva domy – dom... a dom... Z uvedených dôvodov teda nemožno z predmetnej listiny zistiť vôľu zmluvných strán ohľadne predmetu zmluvy, pričom, aj keď odvolací súd považuje z vykonaného dokazovania za preukázané, že pôvodní navrhovatelia v 1. až 3. rade o tom, čo je predmetom zmluvy vedeli, ich skutočná vôľa nemôže byť pre neurčitosť predmetu zmluvy tretím osobám z písomnej zmluvy poznateľná, preto je táto zmluva z dôvodu jej neurčitosti neplatná. Zmluva obsahuje odkaz aj na geometrický plán, avšak keďže na základe neho nedošlo k zmene parciel, skutočnosť, že k zmluve nebol pripojený, neplatnosť zmluvy ešte aj z tohto dôvodu nespôsobuje. Súd prvého

stupňa sa správne vysporiadal aj s náležitosťami kúpnej zmluvy v súvislosti s ponukovým listom zo dňa 10. 10. 1988, keď správne uviedol, že nejasnosti ohľadne predmetu kúpnej zmluvy neboli ani v súvislosti s týmto ponukovým listom odstránené.

Odvolaací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, sa následne zaoberal možným nadobudnutím vlastníckeho práva odporcu k predmetným nehnuteľnostiam titulom vydržania.

Podľa § 135a ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia kúpnej zmluvy vlastníkom veci, ktorá môže byť predmetom osobného vlastníctva, sa stane občan, ktorý má nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) hnutelnú vec tri roky a nehnuteľnú vec desať rokov. Obdobne, pokiaľ nie je ustanovené inak, nadobudne občan aj právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 132a ods. 2).

Vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona vyžaduje, aby išlo o spôsobilý predmet vydržania, aby bola držba oprávnená a nepretržitá počas celej zákonom ustanovenej doby. Výsledkom splnenia všetkých zákonom požadovaných predpokladov vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva k veci vydržiteľom, a to okamihom uplynutia vydržacej doby. Tento právny následok nastáva priamo zo zákona, nevyžaduje sa k tomu konštitutívne rozhodnutie štátneho orgánu, a preto rozhodnutie vydané na základe určovacej žaloby vydržiteľa o tom, že tento nadobudol vlastnícke právo vydržaním má povahu deklaratórneho rozhodnutia. Vydržať vlastnícke právo môže len oprávnený držiteľ, t. j. ten, kto s vecou nakladá ako so svojou a je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Samotná detencia k vydržaniu nepostačuje. Či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, musí byť zhodnotené objektívne; ak dôjde k sporu, nestačí preto zamerať dokazovanie len na zisťovanie subjektívnych predstáv držiteľa. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991).

V konaniach, v ktorých sa posudzuje splnenie podmienok vydržania, majú spravidla osobitný význam skutkové zistenia súdu v otázke dobromyseľnosti držiteľa. Dobrá viera držiteľa, ktorá je podložená jeho vôľou nakladať s vecou ako so svojou, vyjadruje totiž vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne a že si neprisvojuje cudziu vec,

sa ale navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to už je spôsobilým predmetom dokazovania. So zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti treba v týchto prípadoch vyriešiť otázku, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú bolo možné vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Keďže dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí, musí byť aj skutkový záver o nedostatku dobrej viery vždy dostatočne podložený adekvátnymi skutkovými zisteniami.

Súd prvého stupňa sa v konaní po zistení, že kúpna zmluva zo dňa 23. 01. 1990 je neplatná, správne zaoberal možnosťou vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam zo strany odporcu a urobil tiež správny záver o tom, že vzhľadom k súdnym sporom, prebiehajúcim medzi účastníkmi konania, vydržanie zo strany odporcu neprichádza do úvahy (súd prvého stupňa nesprávne v rozhodnutí uviedol, že navrhovateľ nenadobudol vlastnícke právo vydržaním, avšak z kontextu tohto rozhodnutia je zrejmé, že ide len o zrejmú nesprávnosť, pričom sa zaoberal vydržaním odporcu). Na okresom súde Nitra pod sp. zn. 8 C 64/1992 prebiehalo konanie medzi navrhovateľmi... a odporcom - Stavoinvesta IIO Bratislava, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, v ktorom ako vedľajší účastník na strane odporcu vystupovalo Mesto Z., o vstupe ktorého do konania bolo rozhodnuté uznesením zo dňa 11. 11. 1992 a ktorému bolo rozhodnutie v tejto veci aj doručované (rozsudok Okresného súdu Nitra doručený dňa 17. 05. 1993 a rozsudok Krajského súdu v Nitre doručený dňa 10. 03. 1994). Ak by teda aj odporca vstúpil od uzavretia kúpnej zmluvy do dobromyseľnej držby predmetných nehnuteľností, týmto konaním došlo k jej pretrhnutiu, a teda odporca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam titulom vydržania. Odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia súdu prvého stupňa dospel k záveru, že ak súd prvého stupňa návrhu navrhovateľov vyhovel, je jeho rozhodnutie vo veci samej správne, pričom sa vyporiadal aj so skutočnosťami uvedenými v zrušovacom uznesení odvolacieho súdu a rozhodnutie aj dostatočne odôvodnil, preto ho odvolací súd podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne

iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňajú v sebe aj právo na rovnosť zbrani, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces.

Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivejšie odôvodnenie spôsobu jeho rozhodnutia, a preto musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa preto v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky zistené skutočnosti, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky. Jeho účelom je totiž preukázať správnosť rozhodnutia a súčasne je i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí. Preto musí byť preskúmateľné.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v časti trov konania zistil, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie v tejto časti nedostatočne odôvodnil a z toho dôvodu je nepreskúmateľné, preto ho v tejto časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Povinnosťou súdu prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania bude vypořadať sa a riadne odôvodniť... V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.»

14. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje,

nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

15. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

16. Ústavný súd v závere poznamenáva, že dôvody rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co/337/2012 z 30. januára 2014 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

17. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II. B

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

18. Sťažovateľ súčasne namietal aj porušenie základného práva „*vlastniť majetok a právo na ochranu majetku podľa článku 20 ods. 1 Ústavy... a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru...*“ už uvedeným postupom a rozhodnutím krajského súdu.

19. Pretože sťažovateľ namietajúci tiež porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu tieto porušenia oprel o dôvody v podstate identické ako v súvislosti s namietanými porušeniami čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (časť II.A odôvodnenia), bolo potrebné odmietnuť sťažovateľovu sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

20. Vzhľadom na to, že sťažovateľova sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal (bod 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014